

دانشگاه فرهنگیان
فصلنامه علمی - تخصصی
پژوهش در آموزش مطالعات اجتماعی
دوره دوم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۹۹

تبیین تجربه‌های زیسته‌ی نومعلمان دانشگاه فرهنگیان نمونه موردی: جغرافیا و رودی ۱۳۹۵، استان البرز

ولی‌اله نظری، احسین اینانلو^۲

ارسال: ۱۳۹۹/۹/۴

سعیده سلیمیان^۳

پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۲۵

چکیده

آموزش در دانشگاه فرهنگیان در حوزه جغرافیا، سابقه‌ای به قدمت شکل‌گیری اولیه پایه‌های این دانشگاه دارد که توانسته است در تربیت دانشجویان علاقه‌مند به حوزه آموزش جغرافیا نقش داشته باشد. آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان در دو محور دروس تخصصی و تربیتی انجام می‌شود که هر دو مکمل یکدیگر و در جهت کسب تجربه برای دانشجومعلمان هستند. با توجه به این‌که آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان استان البرز در قالب دو پردیس برادران و خواهران در حال انجام است؛ این تحقیق به روش پیمایشی در دو پردیس استان انجام شد و تجربه زیسته دانشجومعلمان آموزش جغرافیا (ورودی ۱۳۹۵) که سال اول تجربه معلمی خود را می‌گذرانند، در قالب ۶۰ سؤال تخصصی و تربیتی مورد ارزیابی قرار گرفتند. پاسخ‌های دریافت شده نشان از تفاوت در اثرگذاری دروس تربیتی و تخصصی برای نومعلمان آموزش جغرافیا داشت. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که نومعلمان آموزش جغرافیا که در مدارس استان‌های مختلف ایران مشغول به خدمت هستند، ضمن داشتن علاقه به رشته تحصیلی خود از عملکرد برخی دروس نارضایتی داشته و از این‌رو، اثر آن‌ها را در طول تجربه دانشجویی خود ضعیف تلقی کرده‌اند و معتقد بودند که دروس تخصصی بیشترین اثر را در تجربه معلمی آنان داشته است. همچنین درس کارورزی نیز حدود ۵۰ درصد در کسب تجربیات ارزشمند معلمی آنان نقش آفرین بوده است. از نتایج مهم

۱ - نویسنده مسئول - استادیار گروه علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه فرهنگیان استان البرز
. v.nazari@cfu.ac.ir

۲ - مدرس دانشگاه فرهنگیان استان البرز

۳ - کارشناس آموزش جغرافیا و دبیر آموزش و پرورش نجف‌آباد اصفهان

دیگر تحقیق حاضر که نقش منفی در کاهش انگیزه برای نومعلمان داشت، دروس غیرمرتبط بود که در سال اول تدریس به آن‌ها واگذار شده است. این اقدام بیشترین اثر منفی را در علاقه و انگیزه در جامعه آماری ایجاد کرده است.

واژگان کلیدی: جغرافیا، تجربه زیسته، دانشگاه فرهنگیان، استان البرز، نومعلمان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه و بیان مسئله

تربیت نسلی که پرچم‌دار تربیت بشر در مدارس است، امری بسیار مهم و پیچیده و همچنین حساس است که در دنیا بر اساس تجربیات جهانی به عهده مراکز تخصصی تربیت‌معلم است که وظیفه آن‌ها به شکل تخصصی جذب علاقه‌مندان به حوزه تربیت‌معلمی و پرورش استعدادها در این حوزه است. از این‌رو در ایران هم این روند به تبعیت از سیستم آموزشی جهان، سابقه‌ای بیش از یک قرن را دارا است که در ۱۶ رشته-گرایش تخصصی برای نظام آموزش و پرورش کشور، معلم‌بانگیزه و توانمند را تربیت می‌نماید. با این وصف، دانشگاه فرهنگیان در سیستم تربیتی معلم‌ان این سرزمین پیش‌قراول بوده و توانسته است در پردیس‌ها و مراکز تخصصی استان‌های خود این مهم را عملی نماید. بر این اساس آموزش جغرافیا نیز که به عنوان یکی از رشته‌های مهم این دانشگاه برنامه‌ریزی شده است، در دستور کار تخصصی دانشگاه فرهنگیان استان البرز (به عنوان قطب آموزش جغرافیا) قرار گرفته و تاکنون چندین ورودی، آموزش تخصصی جغرافیا را در پردیس‌های خاوران و برادران آموزش دیده و روانه مدارس ایران زمین شده که توانسته‌اند با کسب تجربیات لازم درسی در طول تحصیل چهارساله، جذب سیستم آموزشی فعال گردند. از طرفی در سیستم آموزشی دانشگاه فرهنگیان دو نوع دروس (تربیتی و تخصصی) مدنظر برنامه‌ریزان درسی سیستم دانشگاه فرهنگیان بوده است. این دروس ضمن تربیت معلم‌ان علاقه‌مند به حوزه دانش جغرافیا، سعی در نهادینه کردن تخصص‌های جغرافیایی و آموزشی در دانشجو معلم‌ان است. از این‌رو چهار سال تحصیل در دانشگاه فرهنگیان استان البرز می‌تواند به عنوان یک تجربه زیسته مهم برای دانشجو معلم‌ان آموزش جغرافیا قلمداد گردد که همه دروس این رشته (۱۵۰ واحد)، به طور یقین اثرگذاری فوق‌العاده مهمی را در کسب تجربه و دانش‌اندوزی برای دانشجو معلم‌ان خواهند داشت. دروسی که در قالب آموزش‌های تئوری، عملی و همچنین بازدیدهای میدانی تخصصی، جزء اثرگذارترین بخش تربیتی بوده‌اند و دانشجو معلم‌ان را آماده برای اشتغال کارآمد کرده‌اند. با این وصف، تجربه زیسته این دانشجو معلم‌ان، بایستی از نظر عملکرد مورد تحلیل قرار گیرد تا اثرات مثبت و منفی آن مورد سنجش قرار گیرد و برنامه‌ریزی‌های لازم برای رفع نکات منفی را به دنبال داشته و برنامه‌ریزی‌های آینده را معطوف به این مهم نمایند. علاقه و تلاش در استمرار یادگیری و یاددهی هم، در این موضوع اثری قوی دارد که در دانشگاه فرهنگیان استان البرز به آن توجه ویژه گردیده است و با برنامه‌ریزی دقیق و با

بهره‌گیری از تجربیات استادان باتجربه و همچنین تجهیزات آموزشی و تخصصی که در دو پردیس تهیه و مورد استفاده قرار گرفته‌اند؛ تجربه‌های زیسته دانشجومعلم‌ان آموزش جغرافیا را مورد دقت قرار داده است. تربیت دانشجومعلم‌انی که ضمن واکاوی این موارد به بحث‌های آموزش‌های تکمیلی هم همت گمارده‌اند و در قالب چهار سال آموزش، خود به یک معلم باتجربه و با تخصصی در رشته جغرافیا تبدیل شده‌اند. پژوهش حاضر در پی آن است که مشخص کند، اثرات آموزشی و تربیتی در جامعه آماری موردنظر از نظر کمی و کیفی به چه میزان قابل دسترس بوده و به چه میزان تحقق یافته است و به این چند سؤال اساسی تحقیق پاسخ داده شود که:

❖ چه میزان دانشجومعلم‌ان ورودی ۹۵ از شرایط آموزشی در دانشگاه فرهنگیان

استان البرز رضایت کیفی داشته‌اند؟

❖ کدام بخش از روند تخصصی و تربیتی دانشجومعلم‌ان ورودی ۹۵ در کسب تجربه

زیسته نقش آفرین بوده‌اند؟

❖ آسیب‌های بخش تربیتی دانشجومعلم‌ان جغرافیا ورودی ۹۵ کدام‌اند؟

❖ نقاط قوت در سیستم آموزشی دانشگاه فرهنگیان استان البرز برای دانشجو

معلم‌ان جغرافیا ۹۵ کدام‌اند؟

اهداف و ضرورت‌های تحقیق

از بخش‌های مهمی که در تحقیقات علمی مدنظر محققان قرار می‌گیرد مشخص کردن نوع اهداف تحقیق برای دست یافتن به نتایج بهتر و کاربردی‌تر است تا بتواند در سیستم مدرن آموزشی حال حاضر، کارآمدی خود را نشان داده و به‌عنوان یک اثر علمی قابل قبول در جامعه علمی نقش آفرینی نماید از این منظر مهم‌ترین اهداف تحقیق حاضر به شرح ذیل قابل تدقیق است:

❖ مشخص کردن اثرات سیستم آموزشی دانشگاه فرهنگیان استان البرز در تربیت

معلم‌ان علاقه‌مند جغرافیا

❖ تعیین میزان کمیت و کیفیت برنامه‌های درسی اجرایی

❖ کسب اطلاع از میزان رضایت نومعلم‌ان آموزش جغرافیا

❖ تعیین مدلی مشخص جهت رفع عیوب موجود در سیستم آموزشی حال حاضر

جغرافیا

- ❖ انعکاس و انتشار نتایج علمی تحقیق برای اطلاع مسئولان بالادستی
- ❖ کسب اطلاع از وضعیت اثرگذاری اجرایی شدن سرفصل‌های درسی آموزش جغرافیا

- ❖ تولید یک سند علمی تخصصی برای علاقه‌مندان در حوزه آموزش جغرافیا
- ❖ ارتباط با نومعلم‌ان آموزش جغرافیا (ورودی ۱۳۹۵) که از دانشگاه فرهنگیان استان البرز فارغ‌التحصیل شدند.

مطابق اسناد علمی موجود در سیستم دانشگاهی کشور که در تمام رشته‌ها یکسان به بحث تحقیق می‌نگرند، داشتن ضرورت برای انجام تحقیق‌های علمی یک اصل محسوب می‌گردد که محققان امر باید در فرایند تحقیق علمی خود به آن‌ها نظر ویژه داشته باشند، چراکه این مهم نقشه راه اجرایی کردن تحقیق بشمار رفته و موجب افزایش انگیزه محقق هم می‌گردد. بر این اساس محققان اثر علمی حاضر با توجه به ضرورت‌های ذیل که قابل تدقیق و بررسی است به تهیه و نگارش این اثر علمی همت گماشته‌اند:

- ✓ مشخص کردن اثرات تربیتی چهارساله سیستم آموزشی دانشجو‌معلم‌ان جغرافیا، ورودی سال ۱۳۹۵
- ✓ فقدان تحقیق مشابه در سطح دانشگاه فرهنگیان
- ✓ ارائه انگیزه برای محققانی که علاقه‌مند به تحقیقات کامل‌تر در این حوزه هستند
- ✓ مشخص کردن اثر تربیتی و تخصصی آموزش‌ها در ارتباط با کسب تجربه زیسته نومعلم‌ان جغرافیا
- ✓ تعیین سطح کیفی آموزش در قطب آموزش جغرافیای دانشگاه فرهنگیان کشور (استان البرز)
- ✓ تعیین و احصاء چالش‌های اساسی نومعلم‌ان جغرافیا
- ✓ تعیین میزان آموزش نومعلم‌ان جغرافیا و ارتباط آن با میزان موفقیت در حیطه شغلی در مدارس
- ✓ تعیین میزان رضایت نومعلم‌ان جغرافیا از تحصیل چهارساله دانشگاه فرهنگیان استان البرز
- ✓ تعیین میزان اثر علاقه نومعلم‌ان به جغرافیا و بازار کار
- ✓ مشخص کردن دغدغه‌های اثرگذار در فرایند شغلی نومعلم‌ان جغرافیای ۹۵.

پیشینه تحقیق

کار پژوهش پس از انجام دادن مرحله مقدماتی مطالعه آغاز می‌شود؛ به عبارتی پژوهش در بستری از آگاهی برای کشف مجهول انجام می‌پذیرد در مرحله مطالعه محقق یافته‌های دیگران و به عبارتی نتایج تحقیق دیگران و نیز قضایای کلی و نظریه‌های مرتبط مشابه تحقیق را گردآوری می‌کند (حافظ نیا، ۱۳۸۱: ۹۰). همچنین هدف پژوهشگر همواره باید این باشد که همهٔ چکیده‌ها یا خلاصه‌های مقاله‌های علمی را که با حوزه تخصصی او مربوط می‌شود بررسی کند. این راه ساده‌ای است که پژوهشگر را از روش‌های تجربی و عقاید پژوهشگرانی که در زمینه تخصصی او کار می‌کنند آگاه می‌سازد (هومن، ۱۳۷۴: ۱۰۹). بر این اساس برخی از مهمترین عناوین و نتایج در خصوص پیشینه داخلی و خارجی تحقیق حاضر به شرح جدول ۱ خواهد بوده است.

جدول ۱: پیشینه داخلی و خارجی تحقیق

ردیف	سال و محل چاپ	نام محقق	عنوان تحقیق صورت گرفته	گزیده بهترین نتایج
۱	۱۳۹۸) دو فصلنامهٔ مطالعات برنامه درسی آموزش عالی	مریم صفرنواده نعمت‌الله موسی‌پور محبوبه اظهري عبدالسعیدمحمد شفیعی	تجربهٔ زیسته دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان از برنامه جدید کارورزی ایران تربیت معلم ایران	برنامه جدید کارورزی دارای «اثربخشی» بوده و توانسته است رضایت دانشجومعلم را کسب کند، شایستگی آنان را افزایش دهد و به شکل‌گیری هویت معلمی آنان، کمک نماید. با وجود این، اجرای برنامه کارورزی با مسائلی از جمله ضعف آموزش کارگزاران مواجه است ولی می‌تواند اعتلا یابد

داخلی	<p>(۱۳۹۹) فصلنامه علمی فناوری آموزش</p>	<p>اسماعیل جعفری- نسرین همایونی بخشایش- جمیله علم‌الهدی</p>	<p>تجربه زیسته دانشجویان از عدالت در دوره‌های آموزش مجازی</p>	<p>دودسته عامل مهم بر این موضوع اثر دارند ۱- برابری دانشجویان با ویژگی‌های متفاوت (ویژگی‌های جغرافیایی، فرهنگی و ظاهری) ۲- نابرابری در استفاده از تسهیلات و میزان هزینه‌ها (اساتید، کارمندان، امکانات در این موضوع اثر مستقیم دارند)</p>
داخلی	<p>(۱۳۹۹) دومین کنفرانس ملی ایده‌های نوین و پژوهش‌های کاربردی در علوم انسانی</p>	<p>علیرضا احمدی - علی ساوری - حمیدرضا نوری عیبلو</p>	<p>شناسایی شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز دانشجو معلم آموزش جغرافیا</p>	<p>معلم‌ان جغرافیا، در سه حیطه‌ی دانش، ویژگی‌های شخصیتی و مهارت‌ها و توانایی‌ها دسته‌بندی می‌شوند. همچنین ملاک‌های شامل: کسب توانایی‌ها در زمینه روش‌های تدریس، به‌کارگیری مبانی تربیت اسلامی، استفاده از زبان هنر برای مطالعه و تحلیل موقعیت‌های تربیتی، اتخاذ تصمیماتی برای پشتیبانی از یادگیری دانش‌آموزان و کمک به آن‌ها از عناصر مهم بشمار می‌روند.</p>

<p>داخلی</p>	<p>(۱۳۹۹) فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی</p>	<p>محبوبه ادیبان - سید مهدی سجادی - ابراهیم طلائی</p>	<p>واکاوی تجارب زیسته معلمان مدارس حاشیه‌ای (به لحاظ فرهنگی و جغرافیایی) از دانش‌آموزان به حاشیه رانده‌شده</p>	<p>نتایج تحقیق حاکی از آن است که وجود نظام آموزش متمرکز، سطح پایین آموزش و ضعیف عمل کردن بخش تربیت‌معلم، نوع تربیت خانوادگی دانش‌آموزان، غنی نبودن محتوای کتب درسی از دانش بومی از جمله عواملی است که نظام تربیت رسمی ایران را از حضور پررنگ تعلیم و تربیت مرزی خالی می‌کند.</p>
<p>داخلی</p>	<p>(۱۳۹۷) مجله رشد آموزش جغرافیا</p>	<p>احمد عادل دوست</p>	<p>تجربه‌های زیسته یک معلم: تدریس با پرتقال</p>	<p>به کمک ابزارهای ساده می‌توان به تدریس علاقه‌مندانه در حیطه جغرافیا اقدام نمود که یک تجربه زیسته عالی برای جلب نظر دانش‌آموزان است و کمک شایانی به تفهیم درس می‌نماید.</p>
<p>خارجی</p>	<p>(۲۰۱۳) School of Education -Drake Universit y</p>	<p>Dana L. Strother</p>	<p>UNDERSTA NDING THE LIVED EXPERIENC ES OF SECONDAR Y TEACHERS INSTRUCTI NG INONE- TO-ONE COMPUTIN GCLASSRO OMS</p>	<p>از دیدگاه معلمان در زمینه تدریس در یک محیط آموزشی شش مورد به شرح ذیل اثرگذار است: ۱. سطح راحتی با دانش فنی. ۲. اهمیت اینترنت. ۳. مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی دانشجویان. ۴. رفتار دانش‌آموزان و مدیریت کلاس. ۵. مسئولیت‌پذیری دانشجو و اتمام کار. ۶. شیوه‌های ارزیابی.</p>

<p>نتایج نشان داد که کلیه معلمان درگیر در مطالعه ، هنگام آموزش جغرافیا ، رویدادهای جاری را دنبال می‌کردند. برخی از دلایل پیگیری معلمان از وقایع کنونی شامل این واقعیت است که علم جغرافیا به‌عنوان یک دوره محوری در زندگی محسوب می‌شود، دانش جغرافیایی دائمی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند و به آن‌ها امکان می‌دهد دیدگاه‌های مختلفی کسب کنند.</p>	<p>An Investigation into Geography Teachers' Use of Current Events in Geography Classes</p>	<p>Yavuz Değirmenci, İlhan İlter</p>	<p>(۲۰۱۷) Universal Journal of Educational Research</p>	<p>خارجی</p>
<p>نتایج نشان داد که تجربیات غیررسمی مانند گردش، تعطیلات و خاطرات کودکی تأثیر مهمی دارند. همچنین نتایج نشان داد که تجربیات کودکی ممکن است درک چگونگی ارتباط طبیعت و بشر و تفاوت مکان‌های مختلف را افزایش دهد</p>	<p>Do personal experiences have an impact on teaching and didactic choices in geography</p>	<p>Ann-Lena Molin Grubbström Gabriel Bladh Et al</p>	<p>(۲۰۱۶) European Journal of Geography</p>	<p>خارجی</p>
<p>یافته‌های تحقیق نشان داده است که تجربه‌های آموزشی نقشی مهم در معلمی داشته و همچنین مدیریت مشکلات دوران یادگیری از مهم‌ترین عوامل اثرگذار در یادگیری هستند.</p>	<p>Geography Teachers' Knowledge of and Perceptions on Dyslexia</p>	<p>Anthoula Styliani Passadelli-Aikaterini Klonari-Vyron Ignatios Michalakis-Michail Vaitis</p>	<p>(۲۰۲۰) MDPI, Basel, Switzerland education sciences</p>	<p>خارجی</p>

<p>معلمان جغرافیا باید با موضوع خود دوباره درگیر شوند تا بتوانند نحوه آموزش جغرافیا را بهبود بخشند. با این حال، این مستلزم درک دقیق نحوه استفاده معلمان از دانش موضوعی خود است. همچنین معلمان جغرافیا بین نحوه درک جغرافیا در سطح دانشگاهی و راههایی که برای آموزش آن ترجیح می‌دهند تنش دارند. چگونگی حل این تعارضها نشان می‌دهد که این معلمان با موضوع خود رابطه فعالی دارند که آنها را قادر می‌سازد برنامه‌های درسی متناسب با ارزش‌های خود در مورد جغرافیا تدوین کنند.</p>	<p>Geographical Knowledge and Teaching Geography</p>	<p>Clare Brooks</p>	<p>(۲۰۰۶) international Research in Geographical and Environmental Education</p>	<p>خارجی</p>
--	--	---------------------	--	--------------

مبانی نظری

در علوم مختلفی که به دنبال کشف حقیقت هستند، روش‌های کسب داده‌ها و اطلاعات متفاوت است. از این رو عده‌ای به دنبال کشف حقیقت از طریق آزمایش و گروهی دیگر معتقد به کسب داده‌ها از طریق حواس بشری هستند که روش تجربه‌گرایی را تبیین می‌کند. پرداختن به موضوع تجربه‌گرایی سابقه طولانی در علوم دارد و بنا بر گفته تجربه‌گرایان فلسفی هیچ‌دانشی را نمی‌توان به درستی استنباط کرد یا استنباطش قابل قبول نیست، مگر اینکه ناشی از تجربه یک یا چند حس انسان باشد (Markie, 2004). این دیدگاه معمولاً با عقل‌گرایی در تضاد است که می‌گوید دانش ممکن است از عقل و مستقل از حواس حاصل شود. به عنوان مثال، جان لاک معتقد است که برخی از دانش‌ها (مثلاً دانش درباره وجود خدا) می‌توانند از طریق شهود و استدلال به‌تنهایی حاصل شوند. به همین ترتیب رابرت بویل، یک طرفدار برجسته روش آزمایشی، اظهار داشت که ما ایده‌های

ذاتی داریم که قابل‌درک هستند (Loeb, Luis E, ۱۹۸۱). در خصوص تجربه‌گرایی افراد متعددی به ارائه نظریات پرداخته‌اند که نظریه جان لاک، فرانسیس بیکن و هیوم قابل‌تدقیق است. بر این اساس در نظریه تجربه‌گرایی جان لاک، شناختی که ما از جهان داریم و تمامی مسائلی که از جهان می‌فهمیم، نظام‌های فلسفی که در هر جا و در هر زمان می‌سازیم ریشه در تجربه ما دارد. ما ذاتاً اطلاعاتی نداریم. مثلاً بشر علت و معلول را از طبیعت استنتاج می‌کند یا مسائلی دیگر را هم همین‌طور. پس ابتدا باید تجربه به‌عنوان ریشه تمام شناخت علمی و فلسفی در نظر گرفته شود. او در رساله‌ای در باب فهم بشر می‌گوید: ذهن انسان از طریق حواس پنج‌گانه آرای ساده و پیچیده را دریافت می‌کند تا در ذهن خود دانش تولید کند. او گفته ارسطو را تأیید می‌کرد که هرآنچه در ذهن است ابتدا در حواس بوده؛ بنابراین به کار بردن واژه‌هایی چون خدا، جوهر، ابدیت درواقع سوءاستفاده از عقل است زیرا این‌ها را در تجربه درنیافته‌ایم. اگر این‌طور باشد می‌شود نظام‌های خوش‌ساخته فلسفی ساخت که در ظاهر هوشمندانه‌اند ولی درواقع خیال‌پردازی و توهم‌اند (کوهن، ۱۳۹۴: ۹۸). همچنین در نظریه تجربه‌گرایی فرانسیس بیکن، وی اعتقاد کامل به سمت تجربه‌گرایی را دارد و معتقد به این است که با شناخت علمی می‌توان به‌کل بر طبیعت مسلط گردید (جلالی، طاهری، ۱۳۹۹: ۴). از این‌رو در باور بیکن علم زمانی به دست می‌آید که فرد محسوسات و جزئیات را به مشاهده و تجربه درآورد و برای استخراج قواعد به کلیات جمع‌آوری مواد روی آورد؛ اما این جمع‌آوری مواد، مشاهده و تجربه را سرسری نباید گرفت و با نهایت دقت و تأمل باید به کار برد. وی در شناخت واقعیت‌ها بر محسوسات و تجربه اهمیت زیادی قائل بود و تأکید داشت که نباید به نقل‌قول و روایت اعتماد کرد و شخصاً باید به مشاهده و تجربه پرداخت. مواد تجربه را فراوان و بسیار متنوع باید نمود. در استخراج کلیات هم شتاب نباید کرد و مانند قدما از کلیات ابتدایی نباید یکباره به احکام کلی نهایی پرواز کرد، بلکه کم‌کم باید پیش رفت. در جمع‌آوری مواد و نتیجه‌گیری از آن‌ها روش تدریجی و استنباط‌های مرحله به مرحله را باید رعایت نمود؛ یعنی نسبت به دامنه تجربیات و مشاهدات باید نتیجه‌گیری نمود و در شناخت و استنباط از قواعد، سلسله‌مراتب و مراحل تدریجی نتیجه‌گیری را رعایت نمود (اشراقی، ۱۳۹۷: ۳). همچنین هیوم در باب تجربه‌گرایی و استفاده از این نظریه در کسب دانش نظریه تجربه‌گرایی را مدنظر قرار داده است که در این نظریه هم تأکید بر استفاده از تجربیات بشری عامل پیشرفت برای بشر در کسب دانش است چراکه دانش از طریق تجربه یکی از

دانش‌های مهم و قابل‌اعتماد است. بعلاوه به تصریح هیوم، تکرار پیاپی و مستمر پدیده‌های روزمره، مسئول پیدایش «نسبت این‌همانی»، «نسبت زمانی و مکانی» و «نسبت علت و معلولی» در ذهن ما هستند. مثلاً با تجربه آتش، گرما را هم احساس می‌کنیم و تکرار این تجربه موجب می‌شود که با دیدن آتش انتظار پیدایش حرارت در ذهن ما ایجاد شود؛ بنابراین رابطه علیت چیزی جز تداعی معانی و انتظار ذهنی ناشی از تکرار تجربه و تعاقب یا تقارن مستمر نیست. بر این اساس، هیوم رابطه علیت را چیزی جز عادت ذهنی نمی‌داند که در اثر تجربه پیوستگی زمانی-مکانی مکرر دو رویداد حاصل می‌شود. هیوم اظهار می‌دارد که رابطه علیت نه امری بدیهی و شهودی است و نه امری مبتنی بر برهان عقلی؛ بلکه قاعده‌ای تجربی است و برای اثبات تجربی بودن این قاعده می‌گوید: علت‌ها و معلول‌ها توسط دلیل عقلی شناخته نمی‌شوند و تنها از راه تجربه کشف می‌شوند (David, 1962: ۳۲).

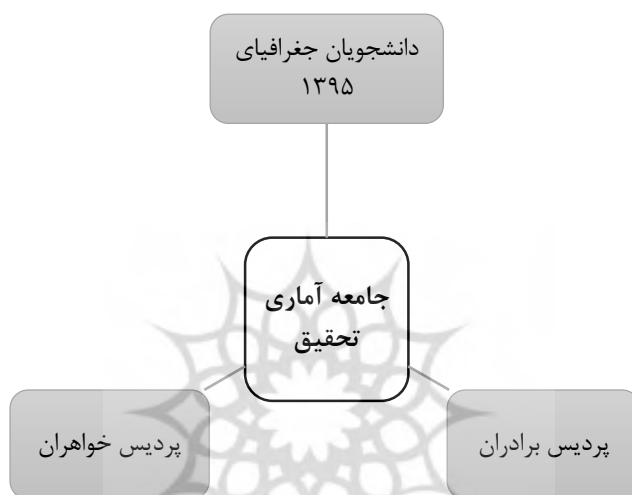
روش تحقیق

روش‌های تحقیق در کسب دانش انواع مختلفی دارد که از دیدگاه محققان و بسته به نوع کسب داده‌ها متفاوت خواهد بود از این‌رو در تحقیق حاضر از روش پیمایشی بهره برده شده است چراکه در این روش، بدست‌آوردن اطلاعاتی درباره دیدگاه‌ها، باورها، نظرات، رفتارها، انگیزه‌ها یا مشخصات گروهی از اعضای یک جامعه از راه انجام تحقیق و پژوهش علمی و با پژوهش میدانی میسر می‌شود. همچنین پیمایش را می‌توان روشی علمی در تحقیقات اجتماعی قلمداد کرد که شامل، روش‌های منظم و استاندارد برای جمع‌آوری اطلاعات درباره افراد، خانواده‌ها یا مجموعه‌های بزرگ‌تری از گروه‌های مختلف جامعه است. در حقیقت پیمایش را می‌توان هم به ابزار استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها و هم به فرایندهای بکار گرفته شده هنگام بهره‌گیری از آن ابزار تلقی کرد.

جامعه آماری مورد مطالعه

جامعه آماری، عبارت است از مجموعه کامل اندازه‌های ممکن یا اطلاعات ثبت شده از یک صفت کیفی، در مورد گردآورده کامل واحدها که می‌خواهیم استنباط‌هایی راجع به آن انجام دهیم. جامعه آماج تحقیق است و منظور از عمل گردآوردن داده‌ها، استخراج نتایج درباره جامعه هست. یا به بیان ساده‌تر، در هر بررسی آماری، مجموعه عناصر موردنظر را

جامعه می‌نامند؛ یعنی جامعه، مجموعه تمام مشاهدات ممکن است که می‌توانند با تکرار یک آزمایش حاصل شوند (پایگاه اینترنتی راسخون). بر این اساس جامعه آماری تحقیق حاضر و با توجه به عنوان تحقیق، دانشجومعلم‌ان فارغ‌التحصیل جغرافیا در سال ۱۳۹۹ - ورودی ۱۳۹۵ به دانشگاه فرهنگیان استان البرز در دو پردیس خواهران و برادران - است که در نهایت تعداد ۲۶ نفر از دانشجویان پرسشنامه را به طور کامل پاسخ داده و ارسال کرده‌اند.

شکل ۱: جامعه آماری تحقیق

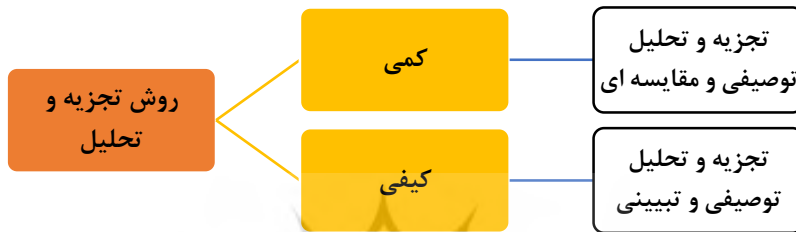
روش گردآوری اطلاعات

روش‌های گردآوری موردنیاز برای انجام یک تحقیق علمی از چند روش معمول (کتابخانه‌ای و میدانی) و همچنین (روش آزمایشگاهی) قابل‌دستیابی است. از این رو و برحسب نوع تحقیق بکار رفته، از روش میدانی با شاخص پرسشنامه‌ای جهت گردآوری داده‌های موردنیاز از دانشجومعلم‌انی که در سال ۱۳۹۵ در رشته آموزش جغرافیا جذب دانشگاه فرهنگیان استان البرز شده و در سال ۱۳۹۹ هم فارغ‌التحصیل شده بودند استفاده شده است. در این روش پرسشنامه محقق ساخته در قالب ۶۰ سؤال طراحی شده و در بین فارغ‌التحصیل از طریق اینترنت و شبکه‌های مجازی ارسال شده و تعداد ۲۶ نفر به سؤالات

پرسشنامه پاسخ کامل داده‌اند که در تجزیه و تحلیل نهایی، مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای هر تحقیقی متناسب با داده‌های مورداستفاده روش‌های تحلیل متفاوتی بکار می‌رود. از این‌رو در تحقیق حاضر مطابق شکل دو از دو روش تجزیه و تحلیل کمی و کیفی بهره برده شده است تا به نتایج علمی و منطبق با استخراج اطلاعات دقیق صورت گرفته باشد.

شکل ۲: روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

شاخص‌های مورد تحلیل

در راستای بهره‌برداری بهتر از پرسشنامه طراحی شده جهت اخذ داده‌های موردنیاز تحقیق، محققان ابتدا به طراحی پرسشنامه استاندارد پرداخته و سپس از طریق ایمیل و فضای مجازی پرسشنامه‌ها را در بین دانشجویان انتشار داده و داده‌های موردنیاز جمع‌آوری شده هم از همین طریق در دسترس محققان قرار گرفته است. جهت این موضوع باید محققان به طراحی یک پرسشنامه استاندارد و مطابق با موضوع تحقیق می‌پرداختند که با مطالعه پیشینه‌های تحقیق داخلی و خارجی و بهره‌گیری از تجربیات دیگر تحقیقات صورت گرفته به طراحی شاخص‌های ذیل مطابق جدول ۲ و ۳ پرداختند که نتایج آن‌ها در بُعد کمی و کیفی قابل بررسی و تدقیق شده و به نتایج و یافته‌های تحقیق حاضر منجر گردیده شاخص‌ها مطابق جدول ۲ و ۳ به دو بخش قابل تقسیم هستند.

جدول ۲: شاخص ۱۳ گانه اول پرسشنامه

شاخص‌های اول
آیا دروس موظف تدریس می‌کنید
آیا دروس غیرموظف تدریس می‌کنید
انتظار شما از مدرسه محل تدریس در سال اول خوب بوده است
تدریس شما حضوری است
در حال ادامه تحصیل هستید
محل تحصیل دانشگاه ارشد شما کدام دانشگاه دولتی است
انگیزه اصلی ادامه تحصیل شما تعالی در کار است
واحد دروس تخصصی جغرافیا تدریس می‌کنید
کارورزی ۱ تا ۴ در تجربه معلمی شما نقش داشته است
دروسی تربیتی دانشگاه فرهنگیان در طول چهار سال در تجربه شما نقش داشته است
دانش آموزان علاقه‌مند به جغرافیا در کلاس‌های درس شما شدند
دروس تخصصی دانشگاه فرهنگیان در طول چهار سال در تجربه شما نقش داشته است
در تدریس شما هدفی اصلی شما در مدارس به دست آوردن قلب دانش آموزان است

جدول ۳: شاخص‌های ۴۷ گانه دوم پرسشنامه

از محل تدریس و مدرسه خودتان رضایت دارید
چقدر دروس تدریس شما با رشته شما در دانشگاه فرهنگیان انطباق دارد
از درآمد خود رضایت دارد
در گروه‌های آموزشی جغرافیای استان و شهرستان خود عضو هستید
در ارشد ادامه تحصیل می‌دهید
از معلمی در رشته جغرافیا رضایت دارید
از تدریس و کار خود لذت می‌برید
محیط کار خود را چقدر دوست دارید و به آن عشق می‌ورزید
چقدر روش‌های تدریس فراگرفته در دانشگاه فرهنگیان را در مدارس عملی می‌کنید
بر اساس نظر شما اولویت دانشگاه فرهنگیان باید فقط آموزش تخصصی باشد یا نه
برای ادامه تحصیل در ارشد به دانشگاه فرهنگیان برمی‌گردید
به دانش‌آموزان در حکم فرزند خود می‌نگرید
چقدر دانش‌آموزان کلاس خود را دوست دارید
با دانش‌آموزان رابطه عاطفی برقرار کرده‌اید
به دانش‌آموزان فرصت تفکر می‌دهد
مدرسه متفاوت‌تر از آن چیزی بود که فکر می‌کردید

مدرسه آیا قابل تحمل است
با مدیر و معاونین مدرسه تعامل دارید
معلم انتقادپذیری هستید
به بازدید علمی در تدریس جغرافیا اعتقاد دارید
تدریس شما با الگوهایی که در دانشگاه فرهنگیان فراگرفته‌اید متفاوت است
تا پایان ۸ ساله تعهد خود در آموزش و پرورش می‌مانید
به فکر شغل دوم هستید
از انتخاب شغل معلمی رضایت دارید
در آینده از تدریس خارج شده و فقط کار اداری انجام می‌دهید
انگیزه مالی در مدرسه برای شما مهم است
سیستم به شما احترام زیادی در مدرسه قائل است
در تدریس تخصصی جغرافیا مهارت‌های کافی را فراگرفته‌اید
تجربه‌های اساتیدتان را در مدرسه عملی می‌کنید
ارتباط خود را با دانشگاه فرهنگیان حفظ کرده‌اید
ارتباط خود را با استادان حفظ کرده‌اید
در تدریس جغرافیا از روش‌های مشارکتی استفاده می‌کنید
در مدرسه و تدریس خود حساسیت زیادی دارید
به فکر تربیت دانش‌آموزان خلاق هستید
به فکر تربیت دانش‌آموزان علاقه‌مند به کشور و جغرافیای ایران هستید
تدریس خلاقانه بکار می‌گیرید
تدریس امسال شما که سال اول هستید با رشته تحصیلی ارتباط دارد
در آموزش جغرافیا فقط از کتاب بهره می‌برید
به جز کتاب درسی از کتب غیردرسی هم در تدریس بهره می‌برید
دانش‌آموزان با رغبت زیادی به جغرافیا در کلاس شما حاضر می‌شوند
کار و زندگی خود را مدیون رشته تحصیلی خود هستید
تا پایان ۳۰ سال خدمت در این سیستم می‌مانید
در تدریس جغرافیای خود از ابزارهای جغرافیایی کمک می‌گیرید
به دنبال پرورش نسل مسؤولیت‌پذیر هستید
به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در کلاس توجه دارید
آینده دانش‌آموزان‌تان برای شما بسیار مهم است
عاشق رشته تحصیلی خود هستید

یافته‌های تحقیق

یافته‌های تحقیق حاضر در دو بخش کمی و کیفی قابل بحث و بررسی است چرا که نتایج حاصل از استخراج داده‌های پرسشنامه‌های ارسالی را می‌توان در دو بُعد کمی و کیفی به شرح ذیل مورد تدقیق و توجه قرار داد. از این رو جهت تجزیه و تحلیل و کسب نتایج تحقیق هم وابسته به این فرایند شده است. یافته‌های کمی مطابق دو پرسشنامه شاخص‌های اول و دوم به شرح جداول ۴ و ۵ قابل تدقیق است؛ بنابراین، تعداد ۲۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل آماری واقع شده و یافته‌های ذیل استنتاج شده‌اند.

جدول ۴: یافته‌های کمی شاخص‌های اول پرسشنامه

شاخص	تعداد پاسخ	پاسخ مرتبط	درصد
آیا دروس موظف تدریس می‌کنید	۲۶	۱۶	۶۱/۵
آیا دروس غیرموظف تدریس می‌کنید	۲۶	۱۵	۵۷/۶
انتظار شما از مدرسه محل تدریس در سال اول خوب بوده است	۲۶	۱۴	۵۳/۸
تدریس شما حضوری است	۲۶	۷	۲۶/۹
در حال ادامه تحصیل هستید	۲۶	۱۵	۵۷/۶
محل تحصیل دانشگاه ارشد شما کدام دانشگاه دولتی است	۲۶	۱۷	۶۵/۳
انگیزه اصلی ادامه تحصیل شما تعالی در کار است	۲۶	۶	۲۳
واحد دروس تخصصی جغرافیا تدریس می‌کنید	۲۶	۱۹	۷۳
کارورزی ۱ تا ۴ در تجربه معلمی شما نقش داشته است	۲۶	۱۵	۵۷/۶
دروسی تربیتی دانشگاه فرهنگیان در طول چهار سال در تجربه شما نقش داشته است	۲۶	۹	۳۴/۶
دانش آموزان علاقه‌مند به جغرافیا در کلاس‌های درس شما شدند	۲۶	۲۲	۸۴/۶
دروس تخصصی دانشگاه فرهنگیان در طول چهار سال در تجربه شما نقش داشته است	۲۶	۲۱	۸۰/۷
در تدریس شما هدفی اصلی شما در مدارس به دست آوردن قلب دانش آموزان است	۲۶	۲۳	۸۸/۴

جدول ۵: یافته‌های کمی شاخص‌های دوم پرسشنامه

نامعلوم	خیر	بله	شاخص
	۵	۲۱	از محل تدریس و مدرسه خودتان رضایت دارید
	۱۵	۱۱	چقدر دروس تدریس شما با رشته شما در دانشگاه فرهنگیان انطباق دارد
	۲۴	۲	از درآمد خود رضایت دارید
	۱۰	۱۶	در گروه‌های آموزشی جغرافیای استان و شهرستان خود عضو هستید
	۱۱	۱۵	در ارشد ادامه تحصیل می‌دهید
۴		۲۲	از معلمی در رشته جغرافیا رضایت دارید
	۲	۲۳	از تدریس و کار خود لذت می‌برید
	۶	۲۰	محیط کار خود را چقدر دوست دارید و به آن عشق می‌ورزید
	۳	۲۳	چقدر روش‌های تدریس فراگرفته در دانشگاه فرهنگیان را در مدارس عملی می‌کنید
		۲۶	بر اساس نظر شما اولویت دانشگاه فرهنگیان باید فقط آموزش تخصصی باشد یا نه
	۱۷	۹	برای ادامه تحصیل در ارشد به دانشگاه فرهنگیان برمی‌گردید
	۳	۲۳	به دانش‌آموزان در حکم فرزند خود می‌نگرید
		۲۶	چقدر دانش‌آموزان کلاس خود را دوست دارید
	۲	۲۴	با دانش‌آموزان رابطه عاطفی برقرار کرده‌اید
		۲۶	به دانش‌آموزان فرصت تفکر می‌دهد
	۱۵	۱۱	مدرسه متفاوت‌تر از آن چیزی بود که فکر می‌کردید
	۲۱	۵	مدرسه آیا قابل تحمل است
	۲	۲۴	با مدیر و معاونین مدرسه تعامل دارید
		۲۶	معلم انتقادپذیری هستید
۴	۱	۲۱	به بازدید علمی در تدریس جغرافیا اعتقاد دارید
۲	۱۱	۱۳	تدریس شما با الگوهایی که در دانشگاه فرهنگیان فراگرفتید متفاوت است
۲	۸	۱۶	تا پایان ۸ ساله تعهد خود در آموزش و پرورش می‌مانید
	۱۱	۱۵	به فکر شغل دوم هستید
۲	۲	۲۲	از انتخاب شغل معلمی رضایت دارید
	۲۰	۶	در آینده از تدریس خارج شده و فقط کار اداری انجام می‌دهید
	۸	۱۸	انگیزه مالی در مدرسه برای شما مهم است

۱	۱۲	۱۳	سیستم به شما احترام زیادی در مدرسه قائل است
۴	۳	۱۹	در تدریس تخصصی جغرافیا مهارت‌های کافی را فراگرفته‌اید
		۲۶	تجربه‌های استادان تان را در مدرسه عملی می‌کنید
	۱۳	۱۳	ارتباط خود را با دانشگاه فرهنگیان حفظ کرده‌اید
	۳	۲۳	ارتباط خود را با استادان حفظ کرده‌اید
	۲	۲۴	در تدریس جغرافیا از روش‌های مشارکتی استفاده می‌کنید
	۷	۱۹	در مدرسه و تدریس خود حساسیت زیادی دارید
		۲۶	به فکر تربیت دانش‌آموزان خلاق هستید
۴	۲	۲۰	به فکر تربیت دانش‌آموزان علاقه‌مند به کشور و جغرافیای ایران هستید
۱	۴	۲۱	تدریس خلاقانه بکار می‌گیرید
	۱۲	۱۴	تدریس امسال شما که سال اول هستید با رشته تحصیلی ارتباط دارد
۵	۱۵	۶	در آموزش جغرافیا فقط از کتاب بهره می‌برید
	۹	۱۷	به‌جز کتاب درسی از کتب غیردرسی هم در تدریس بهره می‌برید
۵	۴	۱۷	دانش‌آموزان با رغبت زیادی به جغرافیا در کلاس شما حاضر می‌شوند
۵	۱۰	۱۱	کار وزندگی خود را مدیون رشته تحصیلی خود هستید
۲	۶	۱۸	تا پایان ۳۰ سال خدمت در این سیستم می‌مانید
۵	۲	۱۹	در تدریس جغرافیای خود از ابزارهای جغرافیایی کمک می‌گیرید
		۲۶	به دنبال پرورش نسل مسؤولیت‌پذیر هستید
۳	۱	۲۲	به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در کلاس توجه دارید
۱	۱	۲۴	آینده دانش‌آموزان تان برای شما بسیار مهم است
	۱	۲۵	عاشق رشته تحصیلی خود هستید

با توجه به استخراج داده‌های آماری و کشف یافته‌های کمی و آماری تحقیق حاضر می‌توان به بحث یافته‌های کیفی در این حوزه بسنده نمود که بر این اساس مهم‌ترین یافته‌های کیفی تحقیق در دو بُعد بیشترین و کمترین اثرات به شرح ذیل قابل تدقیق خواهد بود. مطابق یافته‌های کمی جدول (جدول ۴: یافته‌های کمی شاخص‌های اول پرسشنامه) بیشترین و کمترین پاسخ مرتبط عبارت است از:

✓ در تدریس شما هدفی اصلی شما در مدارس به دست آوردن قلب دانش‌آموزان است (شاخص ۱۳) بیشترین اثر با ۸۸/۴ درصد پاسخ مرتبط،

✓ انگیزه اصلی ادامه تحصیل شما تعالی در کار است (شاخص ۷) کمترین اثر با ۲۳ درصد پاسخ مرتبط.

همچنین در یافته‌های (جدول ۵: یافته‌های کمی شاخص‌های دوم پرسشنامه) هم بیشترین و کمترین اثر متعلق به موارد ذیل است به گونه‌ای که از بین ۴۷ شاخص در پرسشنامه دوم ۷ شاخص با کسب بیشترین رتبه (۱۰۰ درصد پاسخ مثبت) مقام اول را در بین شاخص‌های دوم به شرح ذیل به خود اختصاص داده‌اند.

✓ شاخص ۱۰ با عنوان (بر اساس نظر شما اولویت دانشگاه فرهنگیان باید فقط آموزش‌های تخصصی باشد یا نه)،

✓ شاخص ۱۳ با عنوان (چقدر دانش‌آموزان کلاس خود را دوست دارید)،

✓ شاخص ۱۵ (به دانش‌آموزان فرصت تفکر می‌دهید)،

✓ شاخص ۱۹ (معلم انتقادپذیری هستید)،

✓ شاخص ۲۸ (تجربه‌های استادان را در مدرسه عملی می‌کنید)،

✓ شاخص ۳۳ (به فکر تربیت دانش‌آموزان خلاق هستید)،

✓ شاخص ۴۳ (به دنبال پرورش نسل مسؤولیت‌پذیر هستید).

همچنین در بین ۴۷ شاخص دوم پرسشنامه هم به ترتیب ۶ شاخص ذیل بیشترین پاسخ منفی را از دیدگاه پاسخ‌دهندگان جامعه آماری به خود اختصاص دادند.

✚ شاخص ۳ (از درآمد خود رضایت دارید)،

✚ شاخص ۱۷ (مدرسه آیا قابل تحمل است)،

✚ شاخص ۲۵ (در آینده از تدریس خارج شده و فقط کار اداری انجام می‌دهید)،

✚ شاخص ۱۱ (برای ادامه تحصیل به دانشگاه فرهنگیان برمی‌گردید)

✚ شاخص ۲ و ۳۷ (چقدر دروس تدریس شما با رشته شما در دانشگاه فرهنگیان

انطباق دارد)،

✚ شاخص ۲۹ (ارتباط خود را با دانشگاه فرهنگیان حفظ کرده‌اید).

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر نشان‌دهنده‌ی تجربه‌های زیسته‌ی متفاوت در بین نومعلم‌ان ۱۳۹۵ جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان استان البرز بوده است؛ به گونه‌ای که در دو گروه شاخص اول و دوم نتایج متفاوتی بدست آمده است و نشانگر دیدگاه‌های متفاوت پاسخ‌دهندگان به پرسش‌ها بوده است. بر این اساس و برپایه‌ی نتایج بدست آمده باید اذعان داشت که دانشجو معلم‌ان جغرافیای ۹۵ در خصوص حضور چهارساله خود در دانشگاه فرهنگیان و همچنین برخورداری از دروس تربیتی و تخصصی و چگونگی بهره‌مندی از آموزش‌های تخصصی نیز نظرات متفاوتی را بیان کرده‌اند که بر این اساس، رضایت از آموزش تخصصی در جغرافیا و استفاده از بازدیدهای میدانی و ... در حیطه‌های نگرش مثبت نومعلم‌ان قلمداد گردیده است. در مقابل، ارائه دروس غیرتخصصی برای تدریس در سال اول و همچنین ضعیف بودن نقش دروس تربیتی در فرایند آموزش‌های چهارساله، در حیطه نگرش‌های غیر اثرگذار و کم اثر عنوان شده است. ضعیف بودن امکانات در دانشگاه فرهنگیان و همچنین پیچیده بودن سیستم اداری و فضای بسته در دانشگاه نیز از جمله نتایج منفی در اظهارات نومعلم‌ان بوده است که تا حدودی نگرش مثبت در آنها را نسبت به این دانشگاه تغییر داده است. با این توصیف و بر پایه استخراج داده‌ها و همچنین با توجه به یافته‌های کمی و کیفی حاصل از استنتاج داده‌های پرسشنامه‌ها که مورد تدقیق آماری قرار گرفته‌اند و با توجه به شاخص‌های اول و دوم موجود در پرسشنامه که سعی در بررسی و آزمون‌سازی دقیق آماری ۶۰ شاخص مورد تأکید داشته‌اند، محققان پیشنهادات ذیل را جهت تقویت آموزش‌های بهتر و همچنین پررنگ شدن نقش دانشگاه فرهنگیان در تربیت معلم‌ان علاقه‌مند به جغرافیا را در سیستم آموزش و پرورش و همچنین جهت رغبت بیشتر دانشجو معلم‌ان آموزش جغرافیا در سطح دانشگاه‌های فرهنگیان کل کشور را ارائه می‌نمایند و امید است با برنامه‌ریزی دقیق مسئولان امر در این حیطه شاهد کاهش مشکلات دانشجو معلم‌ان در طول چهار سال تحصیلی باشیم تا بانگیزه بیشتری علاقه‌مندان به دانش آموزش جغرافیا جذب دانشگاه فرهنگیان شوند و در محیط کار هم در سیستم آموزش و پرورش خلاقانه و علاقه‌مند ۳۰ سال خدمت خود را به انجام برسانند.

✓ در دانشگاه فرهنگیان در قالب دروس تخصصی و تربیتی، بحث ارتباط با دانش-آموزان در مدارس که از وظایف اصلی معلم‌ان است بیشتر تشریح گردد و اهمیت آن برای دانشجو معلم‌ان آموزش جغرافیا تبیین گردد.

- ✓ به دانشجوی معلمان رشته جغرافیا در طول تحصیل تجربه آموزش در کلاس‌های تخصصی جغرافیا داده شود تا بتوانند این تجربه را به دانش‌آموزان انتقال دهند.
- ✓ سهم دروس تخصصی در آموزش دانشگاه فرهنگیان در رشته جغرافیا افزایش یابد.
- ✓ در سیستم آموزش و پرورش نگاه به معلم تغییر یافته و معلم جایگاه اول را در این سیستم از نظر اداری و مالی و همچنین شأن و منزلت کسب نماید تا الگوی بهتری برای دانشجوی معلمان جغرافیا گردد.
- ✓ به دانشجوی معلمان فارغ‌التحصیل که سال اول تدریس و آموزش در مدارس را آغاز می‌کنند، به هیچ‌وجه دروس غیر تخصصی جغرافیا واگذار نشود.
- ✓ محیط مدرسه از نظر معماری و امکانات و تجهیزات برای تدریس جغرافیا تقویت و به روز رسانی شود.
- ✓ اهمیت درس جغرافیا توسط نومعلمان برای دانش‌آموزان با ذکر اهمیت توان سرزمینی کشور تشریح گردد.
- ✓ رفتار کادر اداری با نومعلمان جغرافیا در مدارس و در سال اول، علمی، عادلانه و در قالب روانشناسی رفتاری باشد.
- ✓ به نومعلمان جغرافیا که در سال اول مشغول کار و تدریس هستند اهمیت بیشتری داده شود.
- ✓ سهم دروس تربیتی موازی و غیر اثرگذار در دانشگاه فرهنگیان برای دانشجوی معلمان جغرافیا کم گردد.

منابع

- احمدی، علیرضا؛ ساوری، علی؛ نوری عیبلو، حمیدرضا (۱۳۹۹). شناسایی شایستگی‌های حرفه‌ای موردنیاز دانشجوی معلمان آموزش جغرافیا. دومین اجلاس ملی ایده‌های نوین و پژوهش‌های کاربردی در علوم انسانی.
- ادیبان، محبوبه؛ سجادی، سیدمهدی؛ طلائی واکاوی، ابراهیم (۱۳۹۹). تجارب زیسته معلمان مدارس حاشیه‌ای (به لحاظ فرهنگی و جغرافیایی) از دانش‌آموزان به حاشیه رانده‌شده. فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی.

- جعفری، اسماعیل؛ همایونی بخشایش، نسرین؛ علم‌الهدی، جمیله (۱۳۹۹). تجربه زیسته دانشجویان از عدالت در دوره‌های آموزش مجازی. فصلنامه علمی فناوری آموزش.
- جلالی، حامد؛ حنیف طاهری، محمد (۱۳۹۴). روش‌شناسی و بنیادهای نظری مدرنیته و روشنگری در فلسفه فرانسیس بیکن. دو فصلنامه تخصصی پرتو خرد.
- حافظ‌نیا، محمدرضا (۱۳۸۱). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. انتشارات سمت
- سایت اینترنتی راسخون به آدرس <https://rasekhoon.net>
- شفقتی، مهدی (۱۳۹۴). فلسفه به زبان آدمی‌زاد. انتشارات آوند دانش
- صفرنواده، مریم، موسی‌پور، نعمت‌اله؛ اظهاری، محبوبه؛ محمدشفیعی، عبدالسعید (۱۳۹۸). تجربه زیسته دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان از برنامه جدید کارورزی تربیت‌معلم/یران. دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی.
- عادل دوست، عادل (۱۳۹۷). تجربه‌های زیسته یک معلم: تدریس با پرتقال. مجله رشد آموزش جغرافیا.
- اشراقی، میرعماد (۱۳۹۷). فرانسیس بیکن و فلسفه تجربه‌گرایی. پژوهشکده باقرالعلوم.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۷۴). شناخت روش علمی در علوم رفتاری. نشر پارسا.
- Anthoula Styliani, Passadelli; Aikaterini, Klonari; Vyron, Ignatios; Michalakakis Michail; Vaitis (۲۰۲۰). *Geography Teachers' Knowledge of and Perception on Dyslexia*. MDPI, Basel, Switzerland, education sciences journal
- Clare Brooks (۲۰۰۶). *Geographical Knowledge and Teaching Geograph. ,journal of the international Research in Geographical and Environmental Education*.
- Dana L. Strother (2013). *UNDERSTANDING THE LIVED EXPERIENCES OF SECONDARY TEACHERS INSTRUCTING IN ONE-TO-ONE COMPUTING CLASSROOMS*. School of Education- Drake University
- Hume, David (1962). *An Inquiry Concerning Human Understanding*. By Crowell Collier Publishing Company, P 32.
- Lena Molin- AnnGrubbström-Gabriel Bladh Et al (2016). *Do personal experiences have an impact on teaching and didactic choices in geography*. European Journal of Geography.
- Loeb, Luis E. (1981). *From Descartes to Hume: Continental Metaphysics and the Development of Modern Philosophy*. Ithaca, Cornell University Press.
- Markie, P. (2004). *Rationalism vs. Empiricism in Edward D. Zalta (ed.)*. Stanford Encyclopedia of Philosophy, Eprint.

Yavuz Değirmenci, İlhan İlter (2017). *An Investigation into Geography Teachers' Use of Current Events in Geography Classes*. Universal Journal of Educational Research

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی